

EL REGNE DE MALLORCA I LA MONARQUIA HISPÀNICA.

Després de la mort sense descendència de **Martí l'Humà** (1410), el darrer rei de la dinastia catalana, fou anomenat rei **Ferran d'Antequera** (1412), de la dinastia dels **Trastàmara**, provinent de Castella. El va succeir el seu fill, Alfons V el Magnànim, i a aquest el va succeir el seu germà Joan II (1458-1479), que es va casar dues vegades. Del seu segon matrimoni amb Joana Enríquez (d'origen castellà), va néixer **Ferran el Catòlic**.

Quan Ferran es va casar amb **Isabel de Castella** es va iniciar un **procés d'unificació** dels distints regnes sota l'autoritat dels dos monarques, castellans de llengua i d'origen. Així, a partir d'aquest moment, a més d'haver de patir un colonialisme cultural, la política exterior de les illes estarà sempre integrada dins la política general de la **corona espanyola**.

La monarquia dels Reis Catòlics va tenir continuïtat en el seu nét, Carles I, primer rei de la casa d'Àustria. Durant els anys que va regnar a Espanya aquesta dinastia (1516-1700) les Illes Balears van restar de cada vegada més marginades dels cercles de poder.

Alguns dels esdeveniments i de les característiques més importants de les Illes Balears en aquests moments foren els següents:

- El rei quedava representat a les illes per un **lloctinent**, el qual més tard serà anomenat **virrei**, que residia a la Ciutat de Mallorca. A aquest lloctinent hi restaven supeditats els governadors de Menorca i Eivissa.
- Creació del Tribunal del Sant Ofici de la **Inquisició** (1488).
- Creació de la **Reial Audiència** (1572).
- Esclat de la revolta de **La Germania** (1521). Es tracta d'un dels esdeveniments més destacats ocorreguts a Mallorca durant l'edat moderna, que enfrontà els menestrals i la Part Forana (**agermanats**) contra els estaments benestants de Ciutat (**mascarats**). Les causes de la revolta van ser la misèria i l'empobriment dels pagesos i menestrals degut a l'explotació que sobre aquests grups exercien els senyors propietaris de la terra. Els agermanats reivindicaven millores econòmiques, com l'abolició dels censals, la distribució de les càrregues fiscals en funció de la riquesa dels habitants, i més representació de les viles en el Gran i General Consell. La revolta va ser important i els crims i assassinats es van estendre per tot arreu. Cal destacar com a líders dels agermanats **Joan Crespí i Joanot Colom**. El primer, d'idees més democràtiques, va crear el Consell dels Tretze (La Tretzena), format per vuit representants dels Gremis de ciutat, quatre de forans, i presidits per un instador del poble, que fou Crespí. El Consell es va fer amb el control de la capital i va destituir el virrei Miguel de Gurrea, que va fugir a Eivissa. Però la situació es va radicalitzar i Joan Crespí va

ser assassinat per massa moderat i substituït pel barreter Joanot Colom, molt més extremista i dictatorial. Els agermanats van refugiar-se al Castell de Bellver (que fou assaltat i els refugiats assassinats) i també al Castell de Santueri (Felanitx) i a la Vila d'Alcúdia, que va ser la única vila de la part forana que no va lluitar al costat dels agermanats. Els que van cercar refugi en aquests dos darrers indrets van resistir fins al final de l'alçament, l'any 1523.

El 1522 arribà a l'illa un cos d'exèrcit enviat per Carles I que va aconseguir sufocar la revolta, tot i que cal dir que la ciutat de Palma no va ser vençuda fins al mes de març de 1523. La repressió va ser molt cruenta (condemnes a galeres, execucions públiques, confiscacions de béns...), es van augmentar els impostos i les viles van haver de pagar indemnitzacions per danys i perjudicis. En canvi, la vila d'Alcúdia va rebre gran quantitat de privilegis per la seva fidelitat a l'emperador. D'aquesta manera el poder va retornar a mans dels estaments privilegiats, i els que s'havien revoltat van restar en unes condicions encara pitjors que les que tenien abans de l'alçament.

“Sentencia contra Juanot Colom y otros tres compañeros”

“... Proveex, sentencia y declara que lo dit Joanot Colom sia aportat per los llochs acostumats de la present ciutat de Mallorca en un carro, sobre lo qual sia atenallat, sia degollat per lo coll davant la porta Pintada, escorterat y los corters sian posats á certs pilars fahedors, los quals perpetuament sa han de anomenar los pilars de Colom, é lo cap de aquell ab una llanterna de ferro sia penjat á la porta Pintada, disminuintlo á ell y a la sua progenie fins á la quarta generació, fahentlos inhabils per qualsevol ofici y honors, y las casas de ell sian derrocades é sembrades de sal é sos bens confiscats á la Regia Cort.

Los altres delats qui son Pere Ballester, catalá; Miquel Garau, forner; y Francesch Blanch, botiguer, per los crims per ells comesos, proveex sa senyoria ilustrísima y mana que sian rosegats é escorterats é sos bens aplicats á la Regia Cort, per castich á ells y exemple als altres. Dat en Bellver á tres de juny de 1523. Don Miquel de Gurrea.-...”

(Alvaro Campaner: “Cronicón Mayoricense, pp. 296-297)

